

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelariilor 47
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelariilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Se vîd unghiile.

Diceam noi dela început că sîntem ispitiți a crede, că metehnele adversarilor nostri politici sînt puse în scenă, ca să aducă pe români în prepus, că sînt rîsvrîțitori și element de disordine.

Astăzi sîntem aplecați a face economie cu cuvîntul „ispitiți”, de oare ce semnele ne arată, că sîntem pe urma cea adevărată a insinuațiunilor și insinuatorilor.

De aici din Sibiu se raportează, se vede, mereu la Budapesta lucruri teribile. Sibiuul după raportorii insinuanți, ar fi o vatră de elemente cele mai rîsvrîțitoare. Directorului gimnasiului de stat, ear cetim în diarele din Budapesta, că i s'au trimis o a doua epistolă, în care „comitetul” îl amenință de nou, că nu ia nici o responsabilitate, dacă va rămîne în Sibiu, după ce se va vota proiectul de lege privitor la instrucțiunea secundară.

„Egyetértés” de Sâmbăta ne scoate în fine din toate nedumeririle. Acest diar ne arată, am pute dice, cu o privire neprecută, ce sînt insinuațiunile, cari merg ca la comandă dela Sibiu la Budapesta. Este dorința cea mare de a vedea pe români și pe sasi cu scălușul în gură, ca să ne poată în linise face ce vor vrî, spre a ne muia pentru „patriotismul” cum îl înțeleg toți șovinii. Va se dice, nebuniile căte le-a produs șovinismul până acum nu sînt de ajuns. Îsetează după altele nouă.

Placă dar înainte pe calea apucată.

Fără de a mai comenta mai departe și mai pe larg situațiunea ce ni se pregătesce pe fie care și tot mai „tignită”, cetiți, iubiți cetitori, ce scrie „Egyetértés”:

„Sibiuul începe cu încetul a juca rol mare. Ceea ce fac fenienii în contra proprietarilor și a autorităților publice engleze, tot aceea se face în Sibiu contra maghiarilor și contra tuturor, cari nu sînt vrășmașii maghiarilor. Au spart ferestrele metropolitului, pentru că a admoniat pe valachi să se restringă cu agitațiunile (!) lor între marginile legii. La directorii scoalelor de stat se trimit (?) epistole amenințătoare, în cari sînt provocați că sau să-și ia catrafusele, sau să nege că sciu vorbi unguresce, căci almintrea vai de steaua lor. Va se dice, sasi și românii din Sibiu încep a se purta de tot drăgălaș.

„Adecă, adevărul vorbind, un început. Au început de mult, înainte de aceasta cu 36 de ani, și

de atunci tot continuă, când pe față, când în ascuns, însă totdeauna fără rezervă, ci între ei fără de a fi pedepsiți, căci ei numai pe noi ne supără cu acestea. Da, pe noi și numai pe noi. Sub domnirea absolutismului Austriei Sibienii s'au retras frumos frumușel, deși acel absolutism apăsa de o potrivă pe maghiar, sas și român. Sibienii însă nu-și sparg capul, dacă austriacul apăsa pe sas și român; doare însă mult, dacă maghiarul i-și revindecă drepturile, libertatea, constituția, cari și pentru ei au tot așași valoare, ca și pentru noi.

„Sibiuul este oraș însemnat. În 1848 de acolo au eșit toate intrigele, trădările contra maghiarismului. Sibiuul a chemat în 1848 pe parola sa muscalii, și când a scos Bem din Sibiu pe muscali, pe austriaci, români, tot sasi de cătră pădure: cum de îndrăsnesc a'i pune la desdaunare, pe ei, cari sînt liberi cetățeni ai Sibiuului.

„Sibiuul ca cetate și comitatul Sibiuului ar fi să aparțină Ungariei. Numai căt Sibienilor nu le încape așa ceva în cap. Si fiind că sînt acolo căți-va maghiari, cari nu voesc să abdică de această credință a lor, le-ar plăcea. Sibienilor să i alunge și pe aceștia din cetate și metropolitului Miron Romanul i sparg noaptea ferestrele, pentru că din inimă sau numai din prefacere nu vrea să consimtă cu ei.

„Dacă ar fi parlamentul într'unit, ministrul de interne Tisza Kálmán cu o singură vorbire ar isprăvi tot lucrul. De oare ce însă membrii parlamentelor sînt duși acasă pre sîrbători, Tisza Kálmán va scrie comitelui suprem Wächter Frigyes, comitele primariului orașului Kapp Gusztáv, primariul căpitanului de poliție Henrich, întrebând că ce este cu această nouă și necunoscută mișcare a fenianilor? Și din rapoartele gradate ale tuturor va eși la lumină, că toată afacerea este o sburdălnicie copilărească, n'are nimic serios în sine și nu merită de a o mai considera.

„Se poate și aceasta. Noi însă cu toate acestea întrebăm pe ministrul de interne să ne spună, că încât este Sibiuul și comitatul Sibiuului parte integrantă a Ungariei. Am vrî să fim în clar cu această întrebare și încă cu căt mai curînd cu atît mai bine, ca să ne putem orienta asupra sorței populației maghiare din Sibiu și comitatul Sibiuului.

„Ce soarte și ce viitor are această populație maghiară?

„Între oficianții cetății Sibiuului, de exemplu, nu este nici un ungar. Până la cel din urmă sînt toți sasi.

„Între oficialii și funcționarii comitatului Sibiu lui atît în centru, căt și în cele 6 preture nu sînt decăt 4 maghiari, 2 subnotari și 2 scriitori.

„Va se dice, toți funcționarii sînt sasi și valachi. Aceștia sînt chemați din oficiu să apere ideea de stat unguresc, să respândească devotamentul cătră Ungaria și iubirea de patrie, ei sînt chemați să grigească drepturile limbei maghiare etc.

„Se înțelege de sine, că ei ar căde în spasmuri de ris, când ar aștepta cineva toate acestea dela ei, — fie acel cineva chiar și Tisza Kálmán.

„Cetatea și comitatul au drepturi municipale, ele și aleg funcționarii, și fiindcă sasi și valachii sînt în majoritate, — e lucru natural — că funcționarii vor fi din ai lor. Astfel ar argumenta Tisza Kálmán de — ar fi într'unit parlamentul.

„Lucrul însă nu este tocmai așa. De exemplu comitele suprem se denumesc de guvern și el totuși e sas. Și comitele suprem, dacă voesc, poate influența ca la noua constituire a comitatului să aibă statul cel puțin un singur organ sincer, adevărat și credincios. În alte locuri, mai ales față cu opoziția, Tisza Kálmán desvoaltă o influență ca un pașă turcesc. Această influență în Sibiu și comitatul Sibiuului se întinde numai până la 2 vicenotari și 2 scriitori.

„Cum stăm cu tribunalul, unde toți juđii sînt denumiți de cătră guvern? Între 9 juđi de aici, sînt 6 unguri, dintre 2 notari unul e ungar, trei vicenotari, și între patru practicanți doi sînt unguri; mai este un oficial de cancelarie. Între ęce scriitori patru unguri. N'avem nici un conducătoriu de cărți funduarie și nici un director de cancelarie. Între trei adjuncți la cărțile funduarie este un ungar. Între doi fiscali încă numai unul e ungar, între doispredece juđi cercuali și subjuđi numai unul — ęi: unul — este ungar, dintre oficiile laterale nici unul. Ceialalți sînt toți sasi și valachi.

„Aceasta este situațiunea în Sibiu și giur. De aci impertinența sasilor cu Schulvereinul. Realitatea e că nu ei sînt cei apăsați, ci ei voesc să apese pe maghiar și fiindcă aceasta nu merge destul de cu grabă se vaeră și se plîng în lume și țeară.

„Această situație revarsă lumină și asupra politiceii așa numite „a naționalităților”, urmate de guvernul lui Tisza. Și această politică constă din câteva frase aruncate lui Wolff și Polit, la cari frase se umflă peptul majorității și mînilor ei sînt gata spre a aplauda. Adunări de popor valach în Sibiu, Brașov, Deva, etc. spargerii de ferestri și epistole amenințătoare în Sibiu, mișcări sîrbesci și croate, năsuințe panslavistice, agitațiuni rusesci „a

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare 24).

— Foarte bizar, și eu l'am ales în adins. Procedînd prin antiteză... Însă eată-mi supoziția: eu presupun că acest Cristian Waldo, pe care nu-l cunosc nici decăt, ar avî curagiul, spiritul și inima generoasă, ce tocmai i se atribuie împreună cu sîrăcia, ce trebue să fie soață fidelă a acestor aventuri, și un nume, care precum presupun, nu l'a primit în virtutea unei diplome...

— Și capul de moarte?

— Ba nu, fără cap de moarte.

Ei bine, mai presupun că spre a te mărita, ai fi silită a alege între persoana aceasta și baronul de Waldemora?

— Eu m'ași hotări foarte simplu, adecă nu m'ași mărita de loc.

— Sau te-ai mărita numai atunci, când ai descoperi sub masca acestui Cristian un prinț tînăr și frumos, silit de rațiunea de stat a se ascunde?

— Ce-mi spui aci! răspuse Margareta; un nou Țarevici Ivan scăpat din prinsoare sau un alt Philipp III scăpat de ucigașii săi!

În cazul acesta, apocrif sau nu, el va afla grație în ochii Dtales?

— Ei, ce să-ți răspund? Un bufon italian în adevăr nu este obiect vrednic de comparare, ca să vorbim serios.

— Bine ęici! replică Cristiano; însă eată sfîșitul, ca să ne ușurăm, căci el este mîna de pămînt pe romanul intitulat Primul contradanț.

Contradanțul acesta însă n'avea să se sfîrșească după legile coreografiei. Dl Stangstadius terminîndu-și în sfîrșit copioasa masă, pe care o numea un á conto între ojină și cină, tocmai eși din sala de bufet. Preocupat de vr'o idee înaltă, deșteptată prin plăcuta lucrare a unei digestiuni bune, micul bal îi sta chiar în cale; el trecu printr'ensul fără grige lovindu-se de cavaleri, care i se închinău și călcînd pe piciorașele domnișoarelor ca și când ar călca pe petri. Schiopătarea sa pronunțată îi făcea pasul așa de bizar, încât începură cu toții a ride, figura jocolui se sparse cu totul și tinerile părechi luându-se de mîna formară o horă șgomotoasă împregiurul cavalerului Stelei polare, care nu voia să rămînă cu grația sa înderēt, ci se opintă a sări în contra tacului spre marea înveselire a societății! Însă ah! risetele și căntecele devenite chiar șgomotoase se auđiră în sala cea mare.

Orchestra sfîrșise ultima riturnelă și tineră trupă nu o observase. Ea tot se mai învîrtea cîntînd și sîrind împregiurul lui Stangstadius, care părea Saturn în mijlocul inelului său. Contesa Elfrida apărî repede și vîdînd subita vindecare a nepoatei sale, se mîniă și de astă dată nu se mai putu stăpîni.

— Dragă Margareto, îi ęise ea cu ton scurt și vibrant, Dta faci nebunii mari; îți uii că ți-ai scrintit piciorul, și că este foarte periculos a te purta astfel. Tocmai am consultat medicul casei: el îți recomăndă odihnă pentru noaptea aceasta; binevoesc dară a te retrage și guvernanta să-ți facă un pansament. Nu poți face ceva mai cu minte, crede-mă.

Și ea îi mai ęise la ureche:

— Ascultă!

Margareta deveni palidă, căt de roșie era; și, din supărare sau din mîhnire, ea nu putu oprî două lacrimi groase, ce îi luceau pe gene și îi curgeau de alungul obrađilor. Contesa Elfrida o luă repede de mîna și o duse, ęicîndu-i cu voce nădușită.

— Precum se vede Dta ți-ai propus, să nu faci astăzi alteceva, decăt prostii. O să te căesci. Eu ți-am ertat, că n'ai jucat domnul casei: el a putut crede că suferi în adevăr de picior; însă a juca cu altul, însemnează a face baronului într'adins o impertinență ne mai auđită, și eu n'am de gînd să sufer această, până ce o va observa și baronul.

(Va urma.)

la Dobránszky, somnuroasa justiției unguresci, eată politica naționalităților urmată de guvern.

„Pentru aceea însă românii în Paris și sasii în Berlin asurdesc urechile lumii cu tirania de rasă din Ungaria, carea în lume n'are păreche. Sau se nu fim acușați de loc, sau dacă da, atunci de am fi acușați pe drept. Cel puțin atunci nu s'ar face atâta sfară în țeară.

„Unica foaie semioficială guvernamentală din Budapesta se laudă în gura mare cu micul număr a delictelor contra statului din statistica penală.

„Aceasta e adevăr. Însă nu mai puțin este adevăr, că dacă dispozițiile legii penale maghiare, privitoare la citatul cas, s'ar esecuta cu atâta punctualitate, ca în Prusia, de exemplu, pedepsele pentru delicta contra statului s'ar arăta pe an cu șecile de mii.

„Sântem noi cei din urmă, cari vrem să apărăm această țeară cu legea penală contra cetățenilor și să respândim prin temniță iubirea de patrie; însă dacă guvernul nu voiesce să pedepsească lucrurile din Sibiu, cel puțin facă tot posibilul ca, prin mână de fer să prevenim asemenea lucruri.“

Revista politică.

Sibiu, în 14 Martie.

Congresul național bisericesc al Sârbilor este probabil că se va întruni în decursul anului acestuia.

„Pester Lloyd“ de Sâmbătă este foarte resboinic. Nu-i place că vecinii nostri (România) se simt jigniți în drepturile și suveranitatea lor, fiindcă n'au fost admiși la conferența din Londra și fiind că s'a instituit o comisiune de supraveghiere pentru navigațiunea pe Dunăre. După ce numeră „P. Ll.“ toate bunătățile câte le au avut România dela Austro-Ungaria, găsesce cu cale a spune că ceastă din urmă are să înceapă altă metodă cu România și să o facă să simtă prevalența Austro-Ungariei, politică și materială. „P. Ll.“ se teme că victoria dela Grivița românii o vor plăti odată foarte scump. „Prestațiunea militară (dela Grivița) a poporului brav, l-a surprins în mod extraordinar și virtuțile sale marțiale i s'au suit astfel la cap, încât pune pe gânduri.“ În decursul articolului, „P. Ll.“ spune că nu va rămâne alta de făcut, decât a aduce pe domni din Bucuresci la o convicțiune clară, că soarta României, în bine și în rău, atârnă dela Austro-Ungaria și în fine le aduce aminte să se păzească să nu vină în conflict cu puterea mare vecină.

Tot „P. Ll.“ se află într'o polemie cu „N. fr. Presse“ și cu „Deutsche Ztg“ pentru o prelegere, care „P. Ll.“ a ținut-o opozițiunii nemțesci din Cislaitania pentru deputatul Schönerer. Interesant este în toată polemia, cum se aruncă de amândouă părțile reciproc lipsă de patriotism austro-unguresc. „D. Ztg“ face o paralelă între Schönerer și Klapka din 1866, întrebând, dacă cel dintâiu e mai rău patriot ca cel din urmă.

Din Albania se signalizează domnia anarchiei.

Proiectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

(Urmare.)

Ignățiu Hélyfy continuând: Spre a face așa ceva nu trebuie lege, fiindcă suprema lege și ministrul trebuie să o esecuteze, căci pentru aceea este ministru. (Aplause în stânga extremă.)

Am spus că nu pot primi proiectul nici din respect cătră autonomia protestantă. Și eu voiu apăra autonomia protestantă fără a provoca la pacturi și legi vechi. Nu-i stă bine unui cetățean să se provoace la pacturi. După mine e lucru absurd, ca statul să stea cu o parte a cetățenilor săi în referințe regulate prin dreptul ginților. Pacturi pot face națiuni cu națiuni, staturi cu staturi, nu însă statul cu o parte a cetățenilor sei. Nu este lege veche, care ar fi pedecă pentru legislativă, fiind chemarea legislativei de a crea legi conform spiritului timpului și impregiurărilor.

Nu voiu apăra autonomia protestantă pe acest teren. Întreb însă pe ori care catolic, ca cu mâna pe inimă să mărturisească, dacă în istoria noastră lupta pentru protestantism n'a fost identică cu lupta pentru libertatea și independența patriei? Și protestanții fac bine că se provoacă la această faptă, care provocare nu poate supăra pe celelalte confesiuni. Și mă mir că dintre atâția vorbitori nici un catolic n'a ținut un cuvânt în apărarea acestei autonomii, și după cât cunosc pe cei însinuați nici nu vor țină. Și apoi nime nu va nega că în proiect nu sânt dispozițiuni...

Trefort Ágoston: Nu sânt.

Ignățiu Hélyfy: Mă rog de ertare, poate n'a fost intenția domnului ministru, aceste dispozițiuni însă

formează un atac direct asupra bisericii protestante. (Aprobări din stânga extremă, contradicții din dreapta.) Și eu voiu proba aceasta cu cuvintele domnului ministru. Eram de credință că această autonomie se nu se vate. (Așa este! din stânga extremă. O voce din dreapta cine vrea să o atace? E lucru fără recunoștință să atacăm o instituțiune, care a dat cetățenilor ocaziune ași apăra patria. Strigări de „Éljen“ din stânga extremă.) Și a vătămă, a agita acest element patriotic....

Trefort Ágoston: Cine-l agitează?

Ignățiu Hélyfy: Dacă domnul ministru nu crede celor ținse de mine mă provoc numai la un singur passagiu din proiect, la §. 22. care vorbește despre oficiul comisariului. Și să mă erte domnul ministru, o declar franc, că Dsa sau n'a știut ce face, când a făcut acest capitul, sau dacă da, atunci a voit să seducă pre protestanții (Aprobare în stânga extremă. Contradicții din dreapta) ca ei să nu vadă intenția instituirii comisariului. În §. 22, alinea 3 se ținse „comisariul emis de ministru n'are nici un drept de a dispune.“ Urmează apoi cu toate acestea — așa dară tot dispune — Vă rog numai să ascultați: ca toate acestea el este datoriu a priveghia, ca să se observe dispozițiile acestei legi și norma pentru esamene satorită de ministru. În fine.

a) „revede lucrările scripturistice înaintate pentru esamenul de maturitate“ cu alte cuvinte esercită suprarevisiunea. Atâta însă nu ajunge.

b) Asistă la esamenele verbale și are dreptul să întrebe din ori și ce obiect pe ori și care elev.

c) „Ea parte în conferința comisiei asupra rezultatului esamenului scripturist și verbal.“ Nu este oare acesta drept de dispozițiune?

d) „Subscrie atestatele de maturitate, cari prin aceasta câștigă valoare de stat,“ va se țină fără ea n'ar avé ele valoare. (Contradicții din dreapta.)

Dacă le priviți toate acestea de glume, atunci n'am nimic de observat, însă ertați, Vă rog — nici un ministru nu va pute susține că o asemenea ingerență, cu nisce dispoziții atât de absolutistice este numai drept de supraveghere. (Adevăr, așa este! din stânga extremă.) Ași înțelege pe dl ministru, când ne-ar spune: vreau să casez autonomia protestanților, căci așa cer interesele statului. Asemenea procedură ar fi o mare abnegare pentru ministru și desamăgire pentru alții. (Așa este! Adevăr! din stânga extremă.)

Ce se atinge de partea didactică, trebuie să observ că nu este învățatoriu cu consciința, care se nu se simtă umilit prin dispozițiile acestui proiect. Mă ocup în timp de 8 ani cu băiatul, eu ca profesor i promovez pas de pas desvoltarea lui spirituală, îl studiez 8 ani de zile, așa că el este întru toate creațiunea mea; vine timpul ca să dau atestat despre desvoltarea lui, și aici vine comisariul guvernului, om, care crede că dacă e atotputernic este și a toate știutoriu, și el care în veci n'a vădit pe elev, vrea să'l cunoască mai bine ca cei 12 profesori în decurs de 8 ani: aceasta On. casă este absurditate, pe care o putem numi tiranie. (Aprobare viuă din stânga extremă.)

Mai sânt încă unele dispozițiuni unice în felul lor. La un loc al proiectului se ținse, că satorirea ordinii de învățământ se concrede autonomiilor, în alt loc dispune proiectul, că scopul învățământului — îl defige ministrul. Aceasta merge, căci statul trebuie să și reserve atâta; ce însemnează însă adaosul: „precum și cantitatea învățământului“. Și aceasta e vătămăre a autonomiei și absurditate pedagogică. Dacă odată e hotărit scopul învățământului — se înțelege sub aceasta o cantitate normată pentru tot cursul studiului unui elev, ministru numai are a se ingera la esecutarea acestuia în instituturile protestante. După impregiurările locale și puterile, de cari dispune un institut într'un semestru poate produce mai mult, în altul mai puțin; aceasta însă după proiectul ministerial nu e permisă; ceea ce pe lângă vătămărea dreptului autonom este și absurditate pedagogică. (Aprobare în stânga extremă) căci știința nu se poate măsura cu cotul. (Aprobări în stânga extremă.)

Ministrul poate pretinde dela corpul profesoral, ca elevul după 6 sau 8 ani de studiu să poată traduce — spre exemplu — pe lângă dicționarul sau fără el clasicii latini. Sau ca să și scie vorbi și scrie limba maternă. Acesta e scopul învățământului. A prescrie însă ca în un semestru să se propună din gramatică, stilistică, rethorică, matematică de colo până colo, e absurditate. În clasificarea profesorilor recunosc dreptul statului, și aceasta nu este vătămăre pentru confesiuni. (Aplause). Căci precum nu e scurtat dreptul autonom al economiei de ași alege medic, pe unul, care are diplomă dela stat, tot așa nici a confesiunilor ca privire la profesori.

Ignățiu Hélyfy: Aceasta e greșală, mă rog de ertare. Organizațiunea rămâne nealterată și mechanismul ei nevătămă. Proiectul nu impedează pe protestanți ași cresce pe profesorii lor în spiritul propriu bisericii și scoalei protestante. Profesorul nu renunță la spiritul său protestant, la crescerea și credința sa protestantă prin aceea, că asemenea medicului și juristului depune și el esamenul la universitate.

Asigur pe on. colegi, că nu mă ocup numai de eri, de alaltăeri cu cestiunea aceasta. Am avut ocaziune a conferi cu oamenii cei mai escelenți protestanți în punctul acesta, și vă asigur, că cei mai mnlți n'au făcut nici o reflecșiune la dispoziția acestuia din proiect. Recunosc, ori cine ar fi autorul proiectului, ministrul sau comisiunea, că aceasta dovedesce un mic progres prin aceea, că a dispus, ca în scoalele cu limba de propunere nemaghiară să se propună limba și literatura maghiară așa, încât copiii, când absolvează să cunoască limba și literatura patriei și să le poată fi deschise toate cărările din țeară. Constă, că scopul acesta nu se va ajunge, dacă numai în classa 7 și 8 se va face propunerea în limba maghiară. E cu neputință, ca în decurs de doi ani și chiar în anii dela apropierea esamenului de maturitate, copiii să învețe limba maghiară astfel, ca să le poată fi de folos în viața practică. (Așa e! stânga extremă.)

Dacă ași voi să-mi răsbum asupra deputatului Wolff pentru vorbirea de eri, ași trebui să țin simplu: ștergeți din program limba și literatura maghiară. Prin aceasta le-am închide sasilor calea spre posturile din stat. (Așa e!) Eu însă nu schimb pe dl Wolff cu poporul săsesc, pe care îl cunosc din copilărie, îl stimez și onorez. (Aplause. Aprobare.) Doresc ca sasii să rămână în poziția lor, copiii lor să poată aspira după absolvarea studiilor recerute, ca și maghiarul, la ori-ce post din stat. (Aplause și aprobare.) Nu-mi voiu răsbuma asupra numitului deputat, din contră voiu propune a se protegia sasii și mai mult, decum se face aceasta prin proiectul de față. Voiu propune, ca din clasa a 5-a să se propună limba și literatura maghiară în limba statului. Copiii vor deveni astfel în stare, a pute ocupa ori ce poziție în stat și ași pute continua studiile la Universitate. (Aplause în stânga extremă.)

După ce am făcut amintire de dep. Wolff fie-mi permis a face unele reflecșiuni la vorbirea lui de eri înainte de a-mi încheia vorbirea.

D. deputat a țin despre d. ministru, nu știu în ce combinațiune de idei, stă aceasta că va fi în stare a satori un astfel de plan de învățământ și a introduce în sistemul de învățământ o atare măsură, ca tinerimea noastră să nu mai poată ceti pe Salust, de oarece îi punea lui Iugurta cuvintele în gură: „în Roma totul se poate corumpe.“ Pe cine și ce a înfeles d. deputat, nu pot să o știu, nici nu e chemarea mea a o cerceta. Guvernul sau acela, care se simte vătămă, tragă-l la răspundere. Eu am cugețat asupra acestui citat și m'am întreat, oare avut-a d. deputat în vedere pe omul Salust, care a fost tribun în republică apoi sub Cesar pretor și proconsul? Se poate, că d. care joacă ași pe tribunul, doresce timpul lui Cesar. (Aprobare viuă în stânga extremă,) și speră că sub vulturul cesaro-austriac va deveni proconsul.

Albert Nemet. *Et comes atque canis, sus, dux auctorque, parensque.* (Și comite și câne, porc, duce, autor și părinte.) (Ilaritate viuă.)

Ignățiu Hélyfy: Salust a descris de altcum afară de răboiul contra lui Jugurtha și conjurațiunea catilinară. Se poate că pe aceasta a avut-o în vedere d. deputat, fiind că îi stă mai aproape. La votare se va convinge, că aici în casa aceasta nu există înpărechere în privința paragrafilor îndreptați contra tendențelor sale, și că vom fi toți una, când va fi vorba, să zădărnim revoltarea lui Catilina celui mic. (Aprobare în stânga extremă.)

A mai țin d. deputat că tinerimei noastre nu i se va permite a ceti pe Tacit fiind că acesta descrie imperiul în decadența sa. D. deputat își va aduce aminte de scopul urmărit de Tacit. Aceasta dori a se arăta imperiului că se apropiă cu pași repeși de decădere, că locul lui îl va ocupa marea Germania voind astfel a băga frică în Români tața de poporul barbaro-germân. Profeția lui Tacit s'a împlinit în parte; Germania există, e mare și puternică. Dar ce vedem? Lucrurile s'au desvoltat astfel, încât Roma n'are causă a se teme de Germania. Nici noi n'avem a ne teme de Germania. Ea este aliatul nostru și aceasta îmi pare deosebit bine. D. deputat are în vedere o altă Germanie, pe Schulvereinul germân. În afacerea aceasta caută să adreseze câteva cuvinte d. ministru președinte. Recunosc că d. ministru e bun polemic, scie bine polemica, aceasta o dovedesce adesea și față cu noi. În privința aceasta n'am nimic de reflectat, d. ministru are însă și chemărea a dovedi, că se îngrijesce de

interesele națiunii întru toate. Au suferi oare D. ministru în Ungaria o societate, care ar agita contra Germaniei? Nu! Așa se poate pretinde dela densusul, ca pe cale diplomatică să protesteze contra agitațiunilor Schulvereinului inspirate prin concetățenii nostri sasi. (Aprobare în stânga extremă).

Nici un stat, care ține la sine, nu poate suferi, ca o corporațiune din alt stat să agiteze contra legislativei sale. (Aplause în stânga extremă.)

Îmi zace tare la inimă regularea instrucțiunii din scoalele noastre medie, de aceea în decursul vorbirii mele m'am nuzit a afla motive pentru primirea proiectului în general. După ce am cetit proiectul în detaliu, m'am convins, că nu'l pot primi nici în general, căci reclamă unele schimbări esențiale, cari nu se pot aștepta dela desbateră specială. Aceasta o știu toți aceia, cari cunosc desbaterile speciale la noi. Desbaterile generale sânt la noi infocate, cele speciale decurg în liniște, fiindcă greul deputațiilor le discută în coridor.

În privința aceasta m'a descuragiat dl ministru și mai mult prin vorbirea i de eri. În formă, ăce densusul, se vor pute face în desbateră specială aditament, nu însă și în esență.

Forma e lucru secundar, esența e cel principal. În esență trebuie în mai multe locuri modificat proiectul. Pun mare preț pe aceea, ca proiectul de față, primind valoarea de lege, să fie astfel, încât să nu jignească convețuirea pacnică și liniștea conștiinței cetățenilor țerei noastre.

Aceasta să și-o însemne dnul ministru. Mi-ar păre și mai bine, dacă înainte de încheerea desbaterii generale dl ministru ar renunța la fatalul §. 22 cetit de mine. Cred, că dacă dl ministru ar face în punctul acesta esențial concesione, protestanții încă l'ar preveni în alte puncte, și astfel s'ar regula cât mai îngrabă afacerea aceasta scolară.

Spriginesc votul separat al colegului meu Otto Hermann. (Aplause vii în stânga extremă.)

(Va urma.)

Echou

la alegerea de protopresbiter în Oravița. *)

Din dosul Parângului.

Actul alegerii de protopresbiter în Oravița a fost obiectul unei discuțiuni mai mult decât serioase.

Cred că în urma răspunsului și replicii în „Telegraful Roman“ s'ar fi făcut deplină lumină asupra legalității sau ilegalității acelu act. Din cauza aceasta nu voi intra în meritul lui.

Ce mă indeamnă pe mine să scriu este o cestiune principală, discutată de dl C în Nr. 17 al „Tel. Rom.“ asupra căreii trebuie să ne lămurim.

Mărturisesc că nu fără oare care sfială iau peana a mână vâdând cu deosebire în Nr. 25 al „T. R.“ cu cine am de lucru.

Căci dl C după indiciile biografice ce și le dă însuși, se vede a nu fi om de toate ălele. Dsa se vede a fi o autoritate românească de prima ordine, autoritate, care a participat la alcătuirea statutului organic și are conexiuni cu ministrii unguresci. Pe lângă aceste dispune de o dialectică rară, pe care o mănuează cu verva fină a autorității.

Dar tocmai, fiindcă dsa scrie cu verva autorității impunătoare și prin aceasta este în primejdie a'și validita vederile greșite, cred că nu este bine să tăcem cu toții în fața dsale. Nu este bine, căci la noi, ca la nimenea, autoritățile sânt foarte seducătoare.

În contra rătăcirilor să ne opunem; vină ele dela ori cine, căci și pentru noi „salus rei publicae suprema lex est, ear salus este numai lex, așa cum ne-a dat-o congresul din 1868 și ne-a întărit-o împăratul.

Dl C impută consistoriului din Caransebeș acte de violență, ear inteligenței din Oravița tendențe anarchice — voi ăce: nu fără cuvânt. Dar pe când Dsa face astfel de imputări întemeiate altora, alunecă în o retăcire, care e soră dulce cu cea a Orăvițenilor. Dsa în Nr. 17 al „Tel. Rom.“ spune lumii, uite că: în ce privesce pe protopopul după lege sinodul (ppesc) nu alege, ci face o candidare mai răstrînsă, candidare de trei pentru consistoriu, ear consistoriul nu denumesce, ci alege pe unul din cei trei candidați de sinod, în fine cel ce esercitează dreptul de denumire este episcopul.“

După acest enunțament autoritativ, consistoriul este numai un organ subaltern al episcopului. Episcopului de i va conveni, acela, pe care consistoriul l-a ales, îl va „denumi“, de nu, va „denumi“ pe acela, care i va conveni.

Aceasta este logica liberală a dlui C, și încă, după cum ne asigură, „după lege“, provocându-se la §§. 50, 51, 52, 53 și 54 din Statutul organic.

*) Întărdiată.

Red.

Să examinăm acești §§. ai Statutului organic.

În §. 50 p. 2 se arată că alegerea protopresbiterului este o afacere a sinodului protopresbiterial.

§. 51 ăce: „Pentru ținerea sinodului protopresbiterial, în care se va alege noul protopresbiter“.

§. 52: „În ziua alegerii comisariul celebrează“.

În §§. 53 se arată, că alegătorii sânt deputații sinodului protopresbiterial, apoi în alinea penultimă adaugă: „Acei trei indiviți, cari au întrunit cele mai multe voturi se presentă consistoriului eparchial spre a denumi pre unul dintre ei.“ Ear în alinea ultimă: „Alesul“ (adecă din partea sinodului protopresbiterial) respective denumitul (adecă din partea consistoriului eparchial) trebuie să fie bărbat binemeritat pe terenul bisericesc.“

§. 54: „Nou alesul, respective denumitul protopresbiter înainte de ași începe funcțiunea se va presenta la episcopul eparchial spre chirotosire și înzestrare cu singelie..“

În acești §§ invocați de dl C se legiuiesce în termini așa de lămuriti, precum numai este posibil limbei omenesci că: 1. sinodul protopresbiterial alege dintre candidații, cari și-au înaintat concursurile lor; 2. Consistoriul eparchial denumesce pe unul din cei aleși în ternar; 3. episcopul eparchial chirotosesce pe cel denumit de consistoriu și ales mai nainte de sinodul protopresbiterial.

Unde este aici vorba că consistoriul alege și episcopul denumesce? Sau doară dl C are alt statut organic, în care §§ citați au alt text?

Nu, ne răspunde dl C cu verva dsale. Tot acel statut organic îl am și eu, dar „să nu ne facem iluziuni, cuvintele alege și denumire nu sânt esacte“. Și spre a dovedi aceasta ne face istoricul acelor §§ improșcând în metropolitul Șaguna și episcopul actual al Caransebeșului. Vedeți dvoastră, acum înțeleg și eu logica dlui C. Adecă cu alte cuvinte, dl C ne asigură că legislatorii Statutului organic, între cari au fost și dsa, terorisați de Șaguna și actualul episcop al Caransebeșului, n'au știut ce au legiferat, ori că apoi au avut alt vocabular românesc. Ori cum va fi, lucru este deplin hotărit: de aci înainte, bine să se înțeleagă, că în statutul organic termenul „alegere“ nu mai însemnează „alegere“, ci „candidare“, „denumire“ nu mai însemnează „denumire“, ci „alegere“ și „chirotosire“ nu mai însemnează „chirotosire“ ci „denumire“. Să și o însemneze aceasta membrii academiei române pentru o eventuală edițiune nouă a lecsiconului.

Vorbind serios, jocul de cuvinte al dlui C. este o adevărată apucătură advocațială, care are cele mai funeste urmări pentru ținera noastră constituțiune bisericescă, și de care fie care om serios, dacă nu este dușman de moarte al statutului organic, trebuie să se ferească ca de foc.

Starea lucrului cu denumirea, de și n'am pretensiunea statutului organic, o află în însuși statutul organic.

Statutul organic nu și poate închipui că consistoriul să aducă un conclud așa momentuos fără concursul celui mai însemnat factor, a presidentului său, care este episcopul. Ear dacă totuși s'ar întâmpla ca episcopul să absenteze, apoi și pentru episcopul are valoare legea: *absentibus carent vota*.

După statutul organic episcopul nu este preste consistoriu, ci în Consistoriu. Cu alte cuvinte: Statutul organic nu recunoasce în episcop un organ deosebit de consistoriu, ci îl consideră ca membru-cap actual al consistoriului, de care nu se poate deslipi. Și încât vorbește de episcop, vorbește numai cu referență la chirotosire, pe care nu o poate săvârși consistoriul ca corporațiune, ci episcopul în puterea sa sacramentală. Statutul organic, când vorbește de episcop, îl pune în fața protopresbiterului deja denumit, pe care are simplu s'el chirotosesce și s'el provadă cu singelia arhierescă. Căci ce înțeles ar mai ave §. 54: „Nou alesul, resp. denumitul protopresbiter înainte de ași începe funcțiunea, se presentă la episcopul eparchial spre chirotosire“? Mai mult: după acest §, acela pe care l-a denumit consistoriul este chiar în puterea acestei denumiri protopresbiter, fără a se cere o nouă cernere și prin sita episcopului. După conțest §. 54 din statut, tocmai voiesce să validezeze înalterabilitatea denumirii săvârșite de consistoriu, și să o scutească de eventuale apucături advocațiale ce ar face constituțiunea ilusorie.

La chirotosirea protopresbiterilor, ca și la chirotosirea presbiterilor, episcopul n'are să mai supună însuși aprețierii sale hotărârea consistoriului, ci simplu să îndeplinească actul sacramental, ce în puterea oficiului său arhieresc singur l poate îndeplini.

Aceasta e starea lucrului, ori va trăi dl C. în iluziuni, ori ba.

Cumcă dl C, cel puțin până eri alaltă eri a privit lucrul ca și noi și prin urmare a trăit în iluziuni, o dovedesce altă lege, la a cărei aducere, așa credem a participat și dsa. Este „regulamentul pentru afacerile interne ale consistoriului archidiececan“ votat în sesiunea sinodului archidiececan din 1873. Acest regulament în §. 8 lit. f între agendele consistoriului archidiececan, pune „esaminarea alegerii de protopresbiter și denumirea protopresbiterilor“, ear § 9 litera n la competența senatului bisericesc înregistrează: „a dispune, a supraesamina și întări alegerea diaconilor, capelamilor și parochilor.“

La 1878 se vede că dl C. a privit alegerea ca alege și denumirea ca denumire, rezervându-o organelor, căror li-o încredințase prin legea fundamentală. De atunci încoace s'a schimbat foaia. Acum trăim în iluziuni constituționale. Conșecența ar fi absolutismul, sau dacă ne mai place, „mâna liberă“ a episcopului.

Dl C. însă cu toate aceste se vede că e om liberal și e indignat că citații §§-fi din statut nu s'ar fi primit și mai liberali. Prin aceasta ne dovedesce că în adevăr nu trăiesce în iluziuni... Și cuvintele, cu care dsa apostrofează pe Caransebeșeni se întore cu toată gravitatea lor asupra dsale. Căci după noaua teorie a dsale cu omnipotența autocratică a episcopului, amin, amin ădic: „constituțiunea noastră bisericescă n'ar ave nici o garanță, ar fi o minciună, care n'ar îndulci, ci ar înștrăina dela sine pe fie care om de omenie.“

Pe când dl C vrea să ne apere de despotismul unei corporațiuni, a consistoriului, după citatele dsale cuvinte, ne ar duce bucuros în alt despotism, în „mâna liberă“ a episcopului. Pe când Dsa cu o mână se cărpesce unele abateri dela lege, pe atunci cu cealaltă voiesce să sfițice legea, reducându-ne constituțiunea la o caricatură, sau după vorbele dsale la o „minciună“. Și eu am deplină convingere că nici unul dintre episcopii nostri actuali nu vor fi dispuși a consimți cu vederile liberalului d. C, orientându-se după aspirațiunile episcopilor sârbi.

Dar cuvintele dsale din sfârșitul replicii (Nr. 25 „T. R.“, ne îndreptătesc a presupune, că) *dormitat bonus Homerus*, adecă dsa n'a reflectat mult la pasagele, ce i le am esaminat. Căci dsa se pune a se combate însuși, îndulcind prin aceasta asprimea situațiunii. Eu i le reproduc, punând deosebit pond pe ele: „La noi însă laudă „dlui nu se află ele-mente nici sus, nici jos, cari să aibă curagiul a „scurma sub bazele constituțiunii noastre bisericesci, și dacă totuși s'ar încumeta cineva să năvălească „asupra porților acestei fortărețe, am firma convicțiune, că s'ar întoarce cu capul spart dela aceea „campanie.“

Ar mai fi un moment: *apelabilitatea* atinsă. Îl rezerv însă pentru altă ocaziune.

Sibiu 14 Martie.

(C.) Domnul X. dă un „răspuns final“, în numărul precedent, la critica mea, asupra alegerii de protopresbiter în Oravița, cu care ăce că a încheiat final discușiunea asupra acelu act electoral.

A încheiat într'adevăr într'un mod demn de densusul, căci proverbiul francez ăce că: „stilul e omul“.

Aș fi reflectat la câte-va pasage noue din răspunsul dlui X. dacă autorul lor ar merita atâta considerare, ca să stai la vorbă cu densusul.

De oare ce însă Dlui, în lipsa argumentelor solide, sub masca anonimității, nu se sfiesce a insulta de „obraznic“ pe acela, despre care, cel puțin atâta recunoasce, că luptă pentru principiul „*fiat justitia aut pereat mundus*“ — eu m simț dispensat de a-i mai face reflecșiuni în merit.

Dela mine cere pardon, ear' despre onoratul public presupune că îi va ierta acea „espresiune neurbană“.

Eu îi pardonez, și rog și pe onoratul public s'el ierte, căci știut este că „*veritas odium parit*“.

Oameni sântem, și fie-care din noi șcie că, dacă te calcă cine-va pe bătătură deși schinteiă ochii, nu te poți reține să nu îți pi, ba câte odată și injuri, fie-care după gradul său de cultură.

Afară de acestea Dl X. mai are și titlu legal de a insulta impunit, căci Dlui, precum dam eu cu socoteala, și în infalibilitatea ce mi o impută vă asigur că nu mă înșel, este președintele „Narren-Verein“ului din întreg comitatul Caraș-Severinului, apoi la o demnitate ca aceasta nu se poate ridica cineva fără deosebită calificațiune.

Deci iertat să fie!

Varietăți.

* (Convocare.) Onorații membrii ai comitetului (congregațiunii) din comitatul Sibiului sunt poștiți a se întruni Marți în 22 Martie (3 Aprilie) în sala reuniunii române de lectură (edificiul „Albinei“ din Sibiu, la 3 oare după amiază. Scopul întrunirii este reorganizarea clubului comitatens, respective alegerea de president etc.

Sibiu 8/20 Martie 1883.

A. Trombitaş m. p.,
notar ad. hoc.

N. Cristea m. p.,
pres. ad. hoc.

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiu va arăta în zilele acestea primul său concert ordinar. Problema acestei Reuniuni este măreață. Progresul, făcut de ea în scurtul timp de când există, a trecut peste așteptările celor mai optimiști chiar. Și mai ales de când stă sub direc-

țiunea domnului George Dima producțiile ei au stors admirațiunea publicului strein din Sibiu.

În concertul procsim anunțat mai sus va lua parte activă un excelent cântăreț, domnul Nicolau Popovici, profesor de musică și cântări la institutul pedagogic-teologic din Caransebeș. Domnul Nicolau Popovici este elev al conservatorului din Lipsca și Viena. Are o prea plăcută voce de Bariton mare, tehnică în aplicarea puternicului și mult simpatiei său organ. Densul este cunoscut deja la majoritatea publicului român, prin producțiile Ds. apreciate cu multă obiectivitate, producții, cari au pus în mirare pre ascultători.

Mulțumită cunoștinței personale a domnului Dima, domnul Popovici va executa solo pentru Bariton din Crăiasa ielelor „Erlkönigs-Tochter“ de N.

W. Gade. Celelalte soluri sunt incredințate prè bine cunoscutelor noastre cântărețe, domnișoara Elena Br. de Pop și doamnei Ana Moga.

Diarul nostru anunță cu viuă satisfacție venirea domnului Popovici la Sibiu. Și crede că publicul român nu va întrelăsa de a asculta pe domnul Popovici, dela care națiunea așteaptă multe, și biserica orientală și mai multe, căci domnul Popovici e și teolog cunoscute bine și cântările și tipicul bisericii noastre și totodată și ține de onoare a conlucra la regularea cântărilor noastre bisericesci.

Loterie.

Sâmbătă 24 Martie n. 1883.

Timișoara:	33	53	50	52	39
Viena:	41	49	46	29	35

Nr. 59.

[384] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna Cărpiniș, protopresbiteratul Mercurii parochie de clasa III, se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Roman.“

Emolumentele sânt.

a) Un fies în bani gata din casa alodială de 30 fl. v. a.

b) Folosirea a 5 părțile de pământ

c) Competințele stolari regulate dela 200 familii.

Toate acestea computeate în bani dau o sumă de 355 fl. 60 cr.

Suplicile de concurs instruite conform prescrișelor legii, sânt a se adresa oficiului subsemnat până la terminul susindicat.

Mercurea în 28 Februarie 1883 În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 24.

[388] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochieide a III. clasă Miheșiu (Mező Meheş) în protopresbiteratul Turdei se deschide concurs până la 1/13 Aprilie a. c.

Emolumentele sânt:

Porțiunea canonică, loc arătoriu tot de clasa III, 18 jugere. Casa parochială cu edificiile economice. Cimitierul, 2 părți ale bisericii și una a preotului.

Dela 60 familii câte una și de lucru.

Stola epitrafirului obicinuită.

Doritorii de a ocupa această parochie vor ave ași așterne petițiunile instruite conform statului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agărbiciu p. u. Gyéres 28 Februarie 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 5.

[382] 3—3

CONCURS.

Încunoscându-se prin rezoluțiunea Prea Venerabilului consistoriu archidieceșan din 16 Decemvre 1882 Nr. 4768 B. instituirea de capelan lângă neputinciosul paroch Dionisie Calefariu din Sărată, — pentru ocuparea acelu post se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu postul acesta sânt: jumătate din toate venitele parochiale, cari s'au fiesat prin comitetul parochial la 383 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa postul acesta vor ave ași așterne petițiunile sale subscrisului oficiu protopresbiteral, instruate cu documentele recerute de statutul organic și regulamentul congresual pentru parochii până la terminul susindicat.

Avrig 24 Ianuarie 1883

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p.,
adm. prot. Avrigului.

Nr. 257

[383] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea de paroch în Ciubanca mare, protopresbiteratul Dejului prin moartea fostului paroch Georgiu Miclea pentru întregirea acesteia se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Tel. Rom.“

Emolumentele:

1. Porțiunea canonică dela 26 Juguri fânaș, arătură și pășune clasa I. II. și III.

2. Dela 76 familii câte o și de lucru cu palma.

3. Venitele stolari usitate în comună.

Doritorii de a concura după această stațiune de parochii, sânt avisați suplicile lor de concurs, instruite în sensul statului organic, și a regulamentulului congresual pentru parochii, a așterne până la terminul susindicat la subscrisul oficiu în Giurgești posta ultimă în Retteg.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Deej. Cs: Giurgești 1 Martie 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or. respectiv.

Constantin Bodea m. p.,
prot.

Nr. 3532 v. c. 1883.

[385] 3—3

Publicațiune de concurs.

Prin aceasta se publică concurs la șese posturi sistemisate de practicanți la administrațiunea comitatului Sibiului.

Fie-care din aceste posturi este provădit cu salariu de 300 fl. și 60 fl. bani de quartir.

Doritorii de a concurge se îndrumează ași înainta petițiunile concernente, instruite cu adevăruri originale sau în copii legalisate, prin care se testeze calificațiunea prescrișă în articolul I de lege din 1883, până la 20 Aprilie a. c., ilustrului domn comite suprem al comitatului Sibiului și comite săsesc.

În urma hotărârei protocolare din 12 Februarie 1883 sub 2 a jurisdicțiunii comitetului comitatens.

Sibiu în 19 Martie 1883.

Vice-comitele comitatului Sibiului

Senor Augustin m. p.

Nr. 243 1882.

[378] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă: Brățalariu cu filia Bretea română, în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului, se deschide concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sânt:

a) Dela parochia Brățalariu;

1. Folosirea a 1 1/2 jug. pământ arătoriu și fânaș;

2. Dela fie-care fum de casă în număr de 70 fumuri câte o ferdelă măsură de 30 litre cucuruz sfărmit în boambe.

3. Dela fie-care fum de casă câte o și de lucru și

4. Stolele statorite în sinodul parochial la 23 Maiu 1882.

b) Dela filia Bretea română.

5. Folosirea cimiteriului și 400 stângini cuadrați pământ arătoriu;

6. Dela fie-care fum de casă în număr de 40 fumuri câte o ferdelă de 30 litre cucuruz sfărmit în boambe;

7. Dela fie-care fum de casă câte o și de lucru;

8. Stolele îndatinate, statorite în sinodul parochial la 30 Maiu 1882.

Doritorii de a ocupa postul acesta au ași așterne la subscrisul suplicile lor instruite conform prescrișelor „statului organic“ și a regulamentulului pentru parochii, până la terminul sus amintit.

În conțelegere cu comitetul parochial, Hațeg în 3 Martie 1883.

Ioan Rațiu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 141.

[372] 3—3

EDICT.

Alesie Stoica din Herman, le-giuitul bărbat al Mariei Votrice tot de acolo, protopresbiteratul Brașovului II, care de 6 ani pribegesce în lume, fără de a se sci ubicațiunea lui, este prin aceasta citat, ca în termen de șese luni dela publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide — procesul intentat asupra-i de soția sa.

Brașov, 11 Februarie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Brașovului al II ca for matrimonial de prima instanță.

4/1883

[380] 3—3

EDICT.

Ioan George Goța din comuna Răhău de un timp îndelungat ș'au pă-

răsit cu necredință legiuita soție Ioana n. Darabant tot de aci, pribegesce în lume fără a se sci locul ubicațiunii — se citează prin acest edict, ca conform decisului prea veneratului consistoriu archidieceșan din 16 Decemvre 1882, Nr. 296 B. să se prezenteze sa în persoană, sau prin un împuternicit înaintea subsemnatului for matrimonial în termen de 3 luni de zile dela prima publicare; căci la din contră, procesul urdit de muerea sa se va decide amêsurat legii și în absența lui.

Sebeș în 17 Ianuarie 1883.

Forul matrimonial gr. rês.

I. Tipein m. p.,
protop.

Nr. 1151 1883 civ.

[377] 3—3

Publicațiune.

Prin aceasta fac cunoscut, că în afacerea comasării generale a hotarului comunei Dârlos pentru începerea lucrărilor prealabile și cu deosebire pentru regularea reprezentanțelor părților, alegerea inginerului operativ și statorirea preliminarului de spese am pus termin ziua de 16 Aprilie 1883 la 9 oare înainte de amiază în fața locului în comuna Dârlos. La ce toți cei interesați sânt chemați cu aceea observare, că absența lor nu va împedeca pertractarea.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopol 3 Martie 1883.

(L. S.)

Székely Miklos m. p.,
jude eşmis.

Numai odată

se ofere o ocaziune așa de favorabilă de a procura un orologiu excelent cu

jumătate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat existența fabricilor. Și fabrica reprezentată de noi, care e cea dintâi și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vânzarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele oroloage de-buzunariu-Washington sânt cele mai bune de pe lume, sânt foarte elegant gravurate și înfrumșețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sânt repassate (examinate) pe secundă și garantăm pentru fie-care 5 ani

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sântem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță eștra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unnl.

1000 ancore esemplare de lucș din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticlă lată de cristal, mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unnl, toate repassate pe secundă.

1000 oroloage-cilindre înfrumșețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unnl.

1000 oroloage ancore de argint veritabil de 13 loși, probat de oficiul monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unnl.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

Fabriciei de oroloage Fromm.

Viena Rothenurmstrasse Nr. 9, Parterre.

[389] 2—2